

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 41.

13. Kwietnia 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

Jak w latach poprzednich, tak i w tym roku podczas Wielkiego Tygodnia, okazały równie Damy Galicyjskie ducha dobroczynnego przez zbieranie dobrowolny jałmużny ku wsparciu cierpiących, iak mieszkańcy Lwowa miłość bliźniego przez udzielanie się ku temu celowi w miarę stosunków czasowych dość znakomite; zebrano bowiem tym sposobem 900 ZR. w M. K., z których 400 ZR. M. K. dla tutejszego Instytutu ubogich, 400 ZR. dla Instytutów Jałmużny i zaiste ich to usiłowaniu przypisać należy, iż zamiar ten pomyslnym skutkiem uwieńczony został.

Małżonka naczelnie w Galicyi dowodzącego Jenerała Jazdy, Hrabina de Fresnel i Teofila Baronowa Karnicka, dopełniły osobiście i z wielką gorliwością tego nieprzyjemnego i uciążliwego zatrudnienia w zbieraniu jałmużny i zaiste ich to usiłowaniu przypisać należy, iż zamiar ten pomyslnym skutkiem uwieńczony został.

Rząd przyjemny dopełnia powinności, gdy ceniąc zasługę tak szlachetnego czynu, takowy do publiczny wiadomości podaje.

— Z Salcburga dnia 25. Marca. —

Nasz nayprzewielebniejszy Xiążę Arcybiskup Augustyn i t. d. odprawił w dniu tymże 1824 uroczysty wiażd do tutejszego Kościoła Katedralnego i obiał nadane mu Arcybiskupstwo. Od tego dnia poczyna się epoka przywrócenia Kościoła Metropolitalnego Salcburskiego, a każdy Salcburczyk serdeczną zjad czuie radość. Poświęcenie kanoniczne (*investitura*), czyli installacya mianowaney Kapituły, odprawiona dzisiay przy niezmiernem mnóstwie ludu, do naywyższego stopnia tę radość posunęła. N. Pan postanowił nayłaskawiey nie tylko osadzić tę starodawną Stolicę metropolitalną godnym Następcą Ś. Ruperta, lecz oraz przywrócić téżże dawną świetność przez uzupełnienie wymarłych Członków. Stósownie do tego N. Pan naywyższą uchwałą z d. 6. Stycznia r. b. mianował trzech Dygniatarzy i stósowną ilość Kanoników odnowioney Salcburskiéy kapituły, a osadzenie czwartego Dygniatarza N. Pan ieszcze sobie zastrzegł.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Nowo wybrany Prezydent Ziednoczonych Stanów Ameryki północny, John Quincy Adams, napisał pod d. 10. Lutego do Wydziału, któremu polecono było uwiadomić go o tym wyborze, list następujący: »Mości Panowie! Odbierając świadectwo Reprezentantów Narodu i Stanu Państw Związkowych, z głębokiem uczuciem rozważam okoliczności, w których takowe dostało mi się w udziale. Wszyscy, którzy przedemną na wysokim stopniu stali, do którego mię teraz życzliwość Izb powołała, wybrani byli większością głosów w pierwszych Zgromadzeniach; tymczasem miałem szczęście w przyjaznym i zaszczytnym sposobie współubiegać się z trzema współobywatelami, posiadającymi w naywyższym stopniu publiczne poważanie, których zastugi, talenta i posługi nikt więcéy nad mnie nie uznaie i ceni. W skutek ustawy Konst. ucyi, imiona ich musiały być z moim Izbie przetożone; imiona te połączone były ściśle ze sławą Narodu, a jedno z tych zalecało się nadto liczniejszą większością głosów od moiego na pierwszych Zgromadzeniach wyborczych. Gdyby wśród tych okoliczności, wzbranianie się moie przyjęcia obowiązków, które tym sposobem na mnie włożono, miało dać Ludowi bezpośrednio sposobność oznaczyć zaraz ten przedmiot, któremuby sądził dać pierwszeństwo, a tém samym zbliżyć się do iednomyslności, więc bez namysłu wymówiłbym się od przyjęcia tego dostojnego stopnia, by ważne pytanie, poddać na nowo Ludowi do rezzi zygnienia. Atoli sama Konstytucyja nie przewidziała, coby czynić należało na przypadek, gdybym wzbraniał się przyjąć tego obowiązku? Obeynę zatem tę posadę, którą mi głos moiego kraju przez swoje Konstytucyjne organy przyznaie; wprawdzie lękam się wielkości moiego przedsięwzięcia, atoli znowu uspokaiam się nadzieją wspaniałomyślnego moich współobywateli wsparcia, które mię w odmianie ich postugom poświęconego życia utrzymywało, i w zaufaniu, że mądrość Rady ustawodawczey kierować mną będzie do żadosyć uczynienia moim obowiązkom, nadewszystko polegając na pomocy Boskiéy Opatrzności. Mości Panowie! Proszę zapewnić Iz-

)(

bę o moięj naygłębszëj czci za zaufanie we mnie położone, i przyiąć dzięki za tę życzliwość, z którą mi oznaymiliście ięj postanowienie.«—»W Wasyngthonie d. 10. Lutego 1823.«

Ameryka Hiszpańska.

W Londynie odebrano wiadomości z Meksyku, dochodzące do 4. Stycznia r. b. Pierwszy, tak zwany Kongres Konstytucyjny, otworzył w dniu nowego roku Prezydent Związku Meksykańskiego, Jenerał Guadalupe Vittoria, długą Mowę. Na fregacie Diamond, która wiadomość tę przywiozła z Meksyku, był P. Lionnel-Hervey, jeden z Kommissarzów Angielskich, wysłanych do Meksyku.

Wiadomości Giełdy Hamburgskięj z d. 24. z. m. zawierają wyciąg z listu z Limy z d. 20go Grudnia, odebranego przez Anglią w Hamburgu: »W d. 18. t. m. przywiozł Jenerał Correo potwierdzenie bitwy, stoczonęj w d. 9. pod Guamanga, w któręj Jenerał Valdez w niewolę wzięty, i po krótkięj kapitulacyi Jenerał Kanterak i Wice-Król La Serna poddali się jako ieney wojeinni. W kapitulacyi tęj oddał Wice-Król twierdze Kallao i Jenerał Rodel był wczoray do poddania się wezwany, co dotąd nie nastąpiło. Jeśli doniesienie to w całej osnowie potwierdzi się, więc ani myśli o iakięj potędze Hiszpańskięj w Peru, bo, chociażby Rodel nie chciał twierdz oddać, tedy łatwo do tego będzie zmuszony, gdy Jenerał Sucre, który wygrał bitwę pod Guamanga, połączy wojsko swoje z wojskiem Boliwara, stojącym tu od d. 7. we 2,000 ludzi. Obrót tych rzeczy, tęp bardzięj nie iest niespodziewany, gdy w tęp porze roku nie można było myśleć o bitwie, i dla tego wielu o nięj powątpiewa; tymczasem nie podlega wątpliwości, że patrioci pod Jeneralem Sucre znaczne odnieśli korzyści.«

Hiszpania.

Król, który z ostatnięj swoięj słabości zupełnie wyzdrowiał, dawał w d. 11. Marca wielu osobom posłuchanie.

Gwiazda donosi, że P. Ugarte mianowany został przez Króla Postem na Dworze Sardyńskim.

Gazeta Madrycka w Numerze swoim z dnia 19. Marca umieściła podług urzędowego doniesienia wiadomość o zwycięztwie Kanteraka nad Boliwarem, między Guamanga i Kusco w d. 19. Września.

Król wyrokiem swoim zniósł Dziennik Madrycki, a natomiast pozwolił wydawać dwa nowe pisma, lecz treści nie polityczney.

Wielka Brytania i Irlandya.

W d. 23. Marca były wielkie pokoie u Dworu. Uważano na nich Xięcia Northumberlandy, mianowanego nadzwyczajnym Postem Króla, aby tegoż na Koronacyi Karola X. w Rheims reprezentował. Zacny Xiążę przypuszczony potem został do tajnęj Rady, na któręj Król przyzdownał.

P. Kanning, chociaż nie zupełnie wyzdrowiał, był znowu w d. 20. Marca pierwszy raz na Radzie Gabinetowęj: a w d. 21. na posiedzeniu Izby Niższęj, na któręp obradowano nad kosztami na Poselstwa zagraniczne W. Brytanii.

Związek Katolicki w Dublinie w dopełnieniu ustawy przez Parlament wydanęj, odprawił w d. 18. Marca ostatnie swoje posiedzenie. Na tęp odczytano list O'Connella z Londynu z d. 16., poczpęp głosowano nad dziękczynnym adresem dla wydawców owych pism, którzy sprawę Katolików bronili. Zgromadzenie po trzechkrótnym odgłosie: »Dawna Irlandya!« rozeszło się cicho i spokojnie.

Kuryier zaprzecza wieści, że Lord Liverpool odmienił swoje dotychczasowe zdanie względem emancypacyi Katolików.

Do Londynu przybyło czterech Katolickich Biskupów zapewne dla narad nad emancypacyą Katolików.

Papiery Angielskie spadły na wieść, potrzebującą atoli potwierdzenia, iż naynowsze wiadomości z Indyjów Wschodnich donoszą o buncie między Seapoyami, których wielka część przeszła do Birmanów.

Prezydent Kontroli handlowęj, Lord Huskinson, zrobił w Izbie Niższęj wniosek do zrobienia systematu kolonialnego polityki Angielskiego, które przez czas stało się potrzebnęp, a do tego zmierzając, aby handlu osad zabronić każdemu innemu ludowi, prócz kraiu macierzystego.

W d. 16. Marca wypłynął z Portsmouth do Lizbony okręt Wellesley, o 74 działach, na który wsiadł Sir Charles Stuart. Dnia następującego popłynąć miała tamże fregata Thetis. Na Tagu stoją już okręty liniowe Angielskie: Ocean i Superb, iakoteż fregaty: Active, Lively i Tribune.

Francya.

Xiężna Berry wyiedzie w pierwszęp połowie b. m. do Bar-le-Duc, i zabawi tam kilka dni w zamku Marszałkowęj Oudinot, poczpęp obecna będzie koronacyi w Reims a potem uda się do morskich kąpieli w Dieppe.

Minister Spraw Wewnętrznych wyrokiem swoim ustanowił coroczne konony konne w mia-

stach Paryżu, le Pin, St. Brioux, Strasburgu, Limoges, Aurillac, Bordeaux i Tarbes.

List z Paryża z d. 11. Marca donosi: »Oznajmiono już urzędownie, że koronacya Króla nastąpi d. 15. Maia w Rheims. Izby, które na teyże będą obecniemi, mają być kilkoma dniami wprzód zamknięte. Atoli pytaią się, iak to być może, by do tego dnia, to jest w ciągu dwóch miesięcy mogły być ukończone prace terażniejszego posiedzenia? Rzut oka na sprawy, któremi jeszcze mają się zająć, lepiej to dowodzi. Co się dotyczy Izby Deputowanych, takowa po skończeniu rozpraw nad wynagrodzeniem emigrantów, zaymie się projektem do ustawy względem trzech procentowych wieczystych dochodów, poczem musi być wzięta pod rozwayę ustawa myt. Dodatek do ustawy zaległych rachunków Stanu i budżetu na r. 1826 już wyłoczone, i pomiędzy Współczłonków Izby rozdane. Atoli niewyznaczono jeszcze Kommissy do onych rozpoznania, a gdybyto i nastąpiło teraz, tedy Komissyie mają tyle rozmaitych prac przygotowawczych, narad z Ministrami, sledztw aktów i t. d., iż przynajmniej miesiąc zeydzie zanim będą mogły być przełożone zdania sprawy względem rachunków Stanu, wydatków i poborów. Te Zdania sprawy muszą być drukowane i rozdane, dopiero mogą rozpocząć się rozprawy, które znowu wymagają kilka tygodni. Gdy tedy Izba Deputowanych poświęcić ma rozprawom nad budżetem czas, iaki onym w roku zeszytym poświęciła, tedy trudno pojąć, iakby takowe przed 15. Maią ukończyć mogła. Oprócz ustaw skarbowych chce jeszcze Rząd przełożyć Izbie Deputowanych trzy projekta do ustaw przez Izbę Parów przyjęte, mianowicie, względem świętokradztwa, Zgromadzeń Panien Zakonnych i rozboiu morskiego; trzy projekta, które równie wiele potrzebują czasu, ieżli należycie mają być rozpoznane. — Izba Parów równie iakto zaszło w Izbie Deputowanych zatrudniona będzie długo ustawą wynagrodzenia, a późnię ustawą dochodów wieczystych, ieżli ta, iak się spodziewać, otrzyma sankcyą Izby Deputowanych; (takowa już nastąpiła, iak donosiliśmy.) Poczem naradzać się ma nad zaległemi rachunkami Stanu i nad budżetem, skoro takowe ukończone będą w Izbie Deputowanych. Nienależy pomiać, że przy naradzaniu się nad rachunkami Stanu osławiona okoliczność względem zawartey z P. Ouvrardem ugody, musi być wniesiona, i nie tak prędko przzerwana, iak na ostatniem posiedzeniu, ponieważ teraz przychodzi oznaczyć, czyli te nadzwyczajne wydatki, pochodzące z téy ugody, mają być przyjęte, iako też, aby w téy mierze ułożyć projekt, wszystko, co się do tego ściąga musi być koniecznie wprzód rozpoznane i to

nie tylko w Izbie Deputowanych lecz także i w Izbie Parów. Z tego wypływa, iż, ieżli ważne sprawy nie powinny być szybko i bez przygotowania rozbiarane, potrzeba na takowe przynajmniej trzy miesiące, i że uroczystość Koronacyi przerwie na krotki czas posiedzenia, lecz takowe znowu poteyże dalęj będą się musiały ciągnąć.

Inny list z Paryża z d. 16. Marca zawiera: »Wczoray wieczorem, iakęś to WPan z Gazet uważał, Izba Deputowanych przyjęła ustawę wynagrodzenia. Usiłowano na nowo, aby ustawę tę oprócz emigrantów, rozciągnąć także na inne przez rewelucyą uszkodzone osoby. Namieniliśmy inż, iż z wielu stron bardzo się starano, aby równie właściciele dochodów* wieczystych z funduszu indemnizacyi przynajmniej cząstkowo wynagrodzić za wielkie straty, które ponieśli przez bardzo znaczną redukcya swych roszczeń do kraiu; i że te usiłowania nie osiągly zamierzonego celu. Inne przełożenia na korzyść rozmaitych klas uszkodzonych, na przykład tych, którzy przez napad w roku 1814 i 1815 ponieśli w ruchomościach szkody, Wandeyczyków, których domy poburzone podczas wojny domowey, gdy walczyli za sprawę Króla i t. d. podobnie odrzucono. Nakoniec ieden z Deputowanych departamentu Rodanu, P. Laurencin (z Deputowanych ze strony prawey, którego dawniejsze przełożenie, aby terażniejsi posiadacze dóbr emigrantów częścią piątą wartości tychże do kassy państwa zapłacili, takie sprawiło w Izbie poruszenie, i P. Villela zmusiło do znanego oświadczenia, iż gdyby podobne niekonstytucyjne wnioski miały być pod rozwayę brane, Rząd byłby zmuszony cofnąć całą ustawę wynagrodzenia) uczynił formalny wniosek, aby obić w wynagrodzeniu także tych mieszkańców Lugdunu, których domy w skutek heroicznego odporu, czynionego w roku 1793 przeciwko tyranii Konwencyi Narodowey po poddaniu się tego miasta, zostały zburzone. Wniosek ten był w Izbie popierany. P. Pardessus, Zdawca Sprawy z projektu do ustawy chciał go rozciągnąć do Marsylii i innych miast, gdzie także poburzone domy. Atoli Minister Skarbu i Komisarze Rządowi oparli się temu, naywięcęy z tego powodu, ponieważ fundusz wynagrodzenia musiałby być pomnożony, i niemogłyby wystarczyć na cel zamierzony. Chociaż wszyscy Członkowie strony lewy wspólnie z Członkami ostatecznego końca strony prawey popierali wniosek Laurencina przeciw takowey większości odrzuciła i okazało się, iż przynajmniej przy rozbiorze tego projektu do ustawy rozciągnięcie ustawy na inne klasy nie mogło nastąpić. Przyczyna istotna tego jest, iż niechęcią zmniejszać wynagrodzenia emigrantom przypadającego, aby im nie dać powodu do no-

wych zażaleń, ponieważ i tak wielu z nich twierdzi, że za stratę ich dóbr nie będą dostatecznie wynagrodzeni, chociażby stratę ruchomości i dochody z swoich dawnych dóbr nieruchomości, rachując od epoki włożonego na nie sekwestru nie liczyli. Kray, podług oświadczenia Ministra nie może więcéy dać, iak już zezwolono, a tak wszyscy inni uszkodzeni z niczém odchodzą. — Wielu emigrantów póchlebiało sobie nadzieją, że te dobra, które naród dał podczas rewolucyi szpitalom i dobroczynnym zakładom; aby ich za stratę zabranych i sprzedanych dóbr nieruchomości wynagrodzić, będą mogli im być odane w naturze, gdyby za te odstąpić chcieli szpitalom owych trzech procentowych dochodów, które stanowią ilość przypadającego im wynagrodzenia. Kommissyia wniosła w prawdzie na rozporządzenie w téj mierze. Atoli przełożenie to zbiłali mocno Ministrowie, mianowicie Minister Spraw Wewnętrznych, i okazali, że artykuł dziewiąty konstytucyi również tak dobrze może być zastosowany do korporacyi i każdego rodzaju instytucyj, iak i do osób prywatnych; odrzucono go także znaczną większością głosów iak ten, który zmierzał do tego, aby takowe dobra emigrantów, które podczas rewolucyi i za Cesarstwa nadano innym instytucjom lub osobom prywatnym darowizną lub z innych powodów bez zapłacenia ceny kupna, byłym właścicielom w naturze zostały zwrócone.

Jeneralny Intendent wojska Francuskiego znany z ostatniego pochodu do Hiszpanii: Sicard, który z Ouvrardem zawarł znaioną ugodę o dostawy, uwięziony w Montpellier, gdzie dotąd przebywał, przywieziony iest do Paryża.

Znany zabójca dwojga dzieci w lasku Winieńskim, Papavoine, stracony został w dniu 25. Marca.

Niemcy.

Król Jegomość Bawarski mianować raczył: W. Podkomorzego, rzeczywistego i tajnego dziedzicznego Radcę Państwa, Klemensa Hrabiego Toerring-Seefeld, swoim W. Ochmistrzem; tajnego Radcę i dotychczasowego W. Mistrza obrzędów, Karola Hrabiego Rechberga Rothenloewen, swym W. Podkomorzym; Podkomorzego i dotychczasowego W. Kuchmistrza, Fryderyka Margrabiego Montperny W. Marszałkiem Dworu, a dotychczasowego W. Ochmistrza Xiążny Pfalzdwoch mostów, Kajetana Piotra Hrabiego Sandizell swym W. Mistrzem obrzędów.

Na trzeciem publicznem posiedzeniu bawar-

skich Stanów, Minister Stanu i Skarbu okazał stan instytutu do utłumienia długow Stanu, z czego wypadło, że ogólny dług Stanu, który w d. 1. Października 1820 wynosił w kapitałach i zaległościach procentów 110 mil. 876084 ZR. 44 kr. 4 hell., w d. 1. Października 1824 czynił 110 mil. 781740 ZR. 23 kr. 3 hal. Zatem o 94344 ZR. 21 kr. 1 hell., mniéy, chociaż w tych czterech latach przeznaczono w kapitałach i zaległym czynszu z dawnych prawnych tytułów 4 milion. 347338 ZR. 56 kr., i podług obu głosowań kredytu w skutek ustawy skarbowéy wypłacono 6 mil. 960490 ZR. 36 kr. 2 hell., co razem czyni 11 mil. 307829 ZR. 32 kr. 2 hell. częścią w nowych dochodach, częścią w nadzwyczajnych wyplat. Wniosek ten zakończył uwagą: Rezultaty, do których Komissarze Stanow, swą światłą czynnością i pełnem zaufania postępowaniem, istotnie przyczynili się, dowodzą w sposobie zaspakajający, że urządzenie to, tak nader ważne dla dobra kraju, ustawą w roku 1819 oparte zostało na pewnych i trwałych podstawach, i że do owego zamiaru, chociaż powoli iednak pewnie i spokojnie postępuje. Bezpośrednio po wykazie wspomnianym tenże przełożył Minister Stanu rozporządzenie mające być wydanem względem długów Stanu, do czego również przełożony został projekt.

W nocy z dnia 21. Marca spalił się teatr w Weimarze. Ogień tak prędko objął budowę, iż niepodobna było ją uratować. Jednak przy staranności i cichém powietrzu żaden inny dom nie został uszkodzony i tylko teatr zupełnie spłonął.

Zwłoki zmarłéy w Paryżu Xiężny Metternich, wieziono w dniu 23. Marca przez Moguncyą do zamku Johannisbergskiego.

Prussy.

Xiążę Wilhelm Pruski, Syn Króla, który podczas swojego pobytu w Poznaniu miał nie-szczęśliwy przypadek, zupełnie przyszedł do zdrowia.

Rossyia.

W d. 25. Stycznia, dzień urodzin panią-céy Cesarzowéy, przybyło więcéy, iak 1000 Samojedów do Obdorska w północnéy części Gubernii Tobolskiéy dla oddania trybutu. Xiążę ich, Czaikin, iak i wszystkie pokolenia Samojedów, otrzymały od Rządu listy pochwalne i podarunki.

Do tego Numeru Gazety dołączony iest Numer 15. Rozmaitości.